

• PORTRÉ

Felix Bloch (1905–1983)

A Nobel-díjas svájci fizikus Zürichben született zsidó családban. Tanulmányait szülővárosában végezte. Kezdetben mérnöknek tanult, ámde hamarosan átváltott a fizika tanulmányozására; doktorátusát a Lipcsei Egyetemen szerezte 1928-ban. Az elkövetkező években megmaradt az európai akadémiai körökben, majd visszatért Lipcsébe, ahol magántanárként alkalmazták. 1933-ban, Hitler hatalomra kerülése után elhagyta Németországot,

és az Egyesült Államokba vándorolt. 1939-ben megkapta az amerikai állampolgárságot. A II. világháború alatt atomenergiával kapcsolatos kutatásokat végzett, ezt követően pedig bekapcsolódott a Harvard Egyetem radarprojektjébe. A háború után elsősorban a mágneses magrezonancia, valamint a nukleáris indukció kutatására koncentrált. 1946-ban kidolgozta az úgynevezett Bloch-egyenleteket. A mágneses magrezonancia felfedezéséért 1952-ben Edward Mills Purcell-lel megosztva fizikai Nobel-díjat kapott. Két évvel később őt választották az Európai Nukleáris Kutatási Szervezet első igazgatójának. 1961-től kezdődően a Stanford Egyetem professzoraként tevékenykedett.

A mágneses magrezonancia felfedezéséért 1952-ben Edward Mills Purcell-lel megosztva fizikai Nobel-díjat kapott.

• SUDOKU

A négyzetrács üres négyzeteibe úgy kell beírni a hiányzó számokat, hogy mind a 9 sorban és 9 oszlopban megtalálható legyen 1-től 9-ig minden egyes szám, illetve a 9 kis négyzetben (blokkban) is szerepeljen az összes szám 1-től 9-ig.

5								3	
7					4	8	9		
	4	8		9	2				
4	7	9	5					1	
			2			3	6	5	4
				1	3		4	6	
	6	4	2						7
			5						1

4								8	
	9	7			1	6			
5						9	7	1	
9	5	1	4					3	
			6			8	2	4	9
	2	9	6						5
			3	8			9	2	
		4							3

• NAPTÁR

November 20., kedd

Az évből 324 nap telt el, hátravan még 41.

Névnap: Jolán

Egyéb névnapok: Amál, Amália, Bódog, Edmond, Emília, Félix, Jónás, Ödön, Szilveszter, Zoltán, Zsolt

Katolikus naptár: Jolán, Bódog, Bulcsú

Református naptár: Jolán

Unitárius naptár: Jolán

Evangélikus naptár: Jolán

Zsidó naptár: Kiszlév hónap 10. napja

A **Jolán** ritka női név, amely Dugonics András író Jolánka, Etelka leánya című regényében szerepelt legelőször 1803-ban. A személynév a középkori Jóleánból (jó leány), valamint a görög eredetű Jolántából (a viola virága) származik. Régius alakformája: Violánta. **Boldog Jolán** (1235 körül – 1298) magyar herceg, klarissza apáca volt, IV. Béla király leánya. 1256-ban feleségül ment Jámbor Boleszláv kaliszi és gnieznói herceghez, férje halála után pedig kolostorba vonult, majd a gnieznói kolostor apátnője lett. Sirjánál számos csoda történt.

• TUDÁSTÁR

A kvízzjátékok története

A kvízzjátékok eredete és származási ideje mindmáig vitatott. Egyes feltevések szerint James Daly dublini színháztulajdonos 1791-ben arra tett fogadást, hogy elterjeszt egy szót 24 órán belül. Felfogadott néhány utcgagyereket, hogy írják Dublin falaira a „quiz” szót, aminek gyakorlatilag semmi jelentése nem volt. A szó egy napon belül valóban elterjedt, és jelentést is kapott (mivel senki nem tudta, mit jelent, mindenki azt hitte, hogy ez egyfajta teszt). 1867-ben az Amerikai Egyesült Államokban a kvíz szót már a vetélkedő szinonimájaként használták, ekkor jelent meg az első úgynevezett kocsmai kvizek. Később egyetemi bajnokságokat (Quizbowl) és egyéni kvízbajnokságokat is szerveztek. A 20. század második felében megjelentek a televíziós kvízzsűrű játékszow-k (például Szerencsekerék, Legyen Ön is milliomos! stb.), amelyek mindmáig népszerűek maradtak. 2003 óta évente világbajnokságokat is tartanak. A legnagyobb ilyen vetélkedőt – amely bekerült a Guinness-rekordok könyvébe is – 2010-ben rendezték a genti (Belgium) Flanders Expo kiállítócsarnokban 2280 résztvevővel.

• EZEN A NAPON

29 éve

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) kezdeményezésére november 20-át gyermekjogvédelmi világnappá nyilvánították.

162 éve

Marosvásárhelyen elhunyt Bolyai Farkas matematikus.

106 éve

Az ausztriai Villa Wartholzbán megszületett Habsburg Ottó politikus, író, az utolsó Habsburg-trónörökös.

83 éve

Budapestben világra jött Makovecz Imre építész, politikus.

73 éve

Nürnbergben elkezdődött a háborús bűnösök pere a Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt.

86 éve

Nagyszénáson megszületett Mátrai Sándor atléta, rövidtávfutó, 81-szeres válogatott labdarúgó.

94 éve

Világra jött Benoît Mandelbrot lengyel származású francia matematikus, a fraktálgeometria atyja.

95 éve

Garrett Augustus Morgan afroamerikai feltaláló szabadalmaztatta a közlekedési lámpát.

81 éve

Bukarestben megszületett Koós János táncdalénekes, humorista, színművész.

65 éve

Budapestben világra jött Fábry Sándor író, humorista, műsorvezető.

169 éve

Átadták a forgalomnak a budapesti Széchenyi lánchidat.

160 éve

Megszületett Selma Lagerlöf Nobel-díjas svéd író.

79 éve

Meghalt Kun Béla újságíró, kommunista politikus.

62 éve

A Kaliforniai Long Beachen megszületett Bo Derek amerikai színésznő.

64 éve

Elhunyt Clyde Vernon Cessna amerikai repülőgépgyáros, a könnyűrepülőgépek gyártója.

129 éve

Marshfieldben világra jött Edwin Hubble amerikai csillagász.

55 éve

Meghalt Vaszary János színész, író, színházi rendező, Muráti Lili férje.

FORRÁS: EZENANAPON.HU

Horoszkóp

Kos márc. 21. – ápr. 20.

Ne meneküljön el a felelősség elől még akkor se, hogyha kínosnak érzi a helyzetet. Bízson a megérzéseiben és a problémamegoldó képességeiben!

Bika ápr. 21. – máj. 20.

Nyugodt napra készülhet. A pozitív szemlélete miatt képes ráhangolódni a problémákra, az esetleges nézeteltéréseket pedig sikeresen tisztázza.

Ikrek máj. 21. – jún. 21.

Kevésbé sikeres napra számíthat, ezért ne ragaszkodjék ahhoz, hogy Ön legyen a vezető szerep. Hagyja, hogy a fontos helyzetekben mások döntsenek!

Rák jún. 22. – júl. 23.

Hivatásában kicsit megint az önbizalma, emiatt túlbonyolítja a dolgokat. Jobban tenné, ha ezúttal a tényekre, valamint az észérvekre hallgatna.

Oroszlán júl. 24. – aug. 23.

Lehetősége nyílik valóra váltani egy régebbi tervét. Olyan segítőkre is talál, akik szinte mindenben támogatják Önt, és számos kiváló ötlettel állnak elő.

Szűz aug. 24. – szept. 23.

Vegyen erőt magán, majd emelkedjen felül a gondokon! Emellett maradjon diplomatikus, mert ha nyersen fogalmaz, könnyen megbánhatja a kollégáit!

Mérleg szept. 24. – okt. 23.

Rendkívül kiszámíthatatlanul viselkedik, ezért ne számítson eredményekre! Változtasson a hozzáállásán, ha nem akar ellenségeket szerezni magának!

Skorpió okt. 24. – nov. 22.

Eredményes napnak néz elébe, uralkodó bolygója mindenben támogatja Önt. Álljon elő bátran a kreatív ötleteivel, aztán lépjen a tettek mezejére!

Nyilas nov. 23. – dec. 21.

Képtelen koncentrálni a munkálataira, ezért csupán a kötelező teendőkkal foglalkozzék! Újabb megbízatást ne vállaljon, a döntéseit pedig napolja el!

Bak dec. 22. – jan. 20.

A mai napon mindenben megfontolt, így több tevékenységre is kiterjed a figyelme. Készítsen ütemtervet, és tűzze napirendre a halogatott ügyeit!

Vízöntő jan. 21. – febr. 19.

Ne mérgeleddjék, amennyiben nem úgy halad a feladataival, ahogyan azt kitervezte! Sokkal többet nyerhet most azzal, ha türelmes marad és kitartó.

Halak febr. 20. – márc. 20.

Ne habozzon, ha döntenie kell, mert képes lesz jó megoldásokat találni a gondokra! Szakmai tapasztalatát felhasználva kikerülheti a buktatókat is.